

OKVIRNA KONVENCIJA UJEDINJENIH NARODA O PROMJENI KLIME

Stranke ove konvencije,

- Potvrđujući da su promjena klime na našoj Zemlji i njene negativne posljedice zajednička briga čovječanstva,
- Svjesne da su ljudske aktivnosti znatno povećale atmosferske koncentracije stakleničkih plinova, da to povećanje pojačava prirodni efekt staklenika, te da će to rezultirati prosječnim dodatnim zagrijavanjem Zemljine površine i atmosfere što može loše djelovati na prirodne ekosustave i čovječanstvo,
- Uviđajući da najveći dio prijašnjih i sadašnjih emitiranja stakleničkih plinova dolazi iz razvijenih zemalja, da je emisija po glavi stanovnika u zemljama u razvoju još uvijek razmjerno niska, i da će udio u sveopćoj emisiji koja dolazi iz zemalja u razvoju sve više rasti kako se udovoljavaju njihove društvene i razvojne potrebe,
- Svjesne uloge i važnosti odlagališta i spremišta stakleničkih plinova u kopnenim i morskim ekosustavima,
- Primjećujući da ima mnogo nesigurnosti u predviđanjima promjene klime, naročito što se tiče utvrđivanja vremena, veličine i regionalnih varijanti istih,
- Potvrđujući da globalna promjena klime zahtijeva najširu moguću suradnju svih zemalja i njihovo sudjelovanje u učinkovitim međunarodnim aktivnostima, u skladu s njihovim zajedničkim ali različitim odgovornostima i dotičnim mogućnostima, te društvenim i gospodarskim uvjetima,
- Pozivajući se na relevantne odredbe Deklaracije konferencije Ujedinjenih naroda o Ljudskom okolišu, usvojene u Stokholmu 16. lipnja 1972. godine,
- Podsjećajući da u skladu s Poveljom Ujedinjenih naroda i načelima međunarodnog prava, države imaju suvereno pravo iskorištavati svoje vlastite izvore u skladu s vlastitom politikom za okoliš i razvoj, kao i obvezu osigurati da aktivnosti koje se vrše pod njihovom jurisdikcijom ili kontrolom ne izazovu štete po okoliš drugih država ili područja izvan granica nacionalne jurisdikcije,
- Potvrđujući načelo suverenosti država u međunarodnoj suradnji na rješavanju problema promjene klime.
- Priznajući da države trebaju donijeti djelotvoran zakon za okoliš, da standardi za okoliš, ciljevi i prioritete gospodarenja trebaju odražavati sklop okoliša i razvoja na koje se odnose, i da standardi koje neke zemlje primjenjuju mogu biti neodgovarajući i predstavljati neopravdane gospodarske i društvene troškove drugim zemljama, a posebno zemljama u razvoju,
- Pozivajući se na odredbe rezolucije 44/228 Opće skupštine od 22. prosinca 1989. godine na konferenciji Ujedinjenih naroda o okolišu i razvoju, te rezolucija 43/53 od 6. prosinca 1988. godine, 44/207 od 22. prosinca 1989. godine, 45/212 od 21. prosinca 1990. godine i 46/169 od 19. prosinca 1991. godine o zaštiti klime na Zemlji za sadašnju i buduće generacije ljudskog roda,
- Pozivajući se također na odredbe rezolucije 44/206 Opće skupštine od 22. prosinca 1989. o mogućim lošim utjecajima podizanja razine mora na otocima i u obalnim područjima, a posebno niskim obalnim područjima, te dotične odredbe rezolucije 44/172 Opće skupštine od 19. prosinca 1989. godine o ispunjenju plana aktivnosti u borbi protiv dezertifikacije,
- Pozivajući se nadalje na Bečku konvenciju o zaštiti ozonskog omotača iz 1985. godine i Montrealski protokol o tvarima koje oštećuju ozonski omotač iz 1987. godine, koji su prilagođeni i izmjenjeni 29. lipnja 1990. godine,
- Imajući na umu Ministarsku deklaraciju Druge svjetske konferencije o klimi koja je usvojena 7. studenog 1990. godine, Svjesne vrijednosti analitičkog rada u vezi s promjenom klime, kojeg su obavljale mnoge države kao i važnosti doprinosa Svjetske meteorološke organizacije, Programa za okoliš Ujedinjenih naroda i drugih organa, organizacija i tijela sustava Ujedinjenih naroda, kao i ostalih međunarodnih i međuvladinih tijela na razmjeni rezultata znanstvenih istraživanja u koordinaciji istraživanja,
- Priznajući da će koraci koji su potrebni za razumijevanje i rješavanje problema promjene klime biti okolišno, društveno i gospodarski najdjelotvorniji ako se temelje na relevantnim

znanstvenim, tehničkim i ekonomskim razmišljanjima, i ako se kontinuirano revaloriziraju u svjetlu novih otkrića na ovom području.

- Priznajući da različite aktivnosti na rješavanju problema promjene klime mogu biti gospodarski opravdane po njihovom vlastitom pravu, te da mogu biti također od pomoći u rješavanju drugih problema po pitanju okoliša.
- Uočavajući također potrebu da razvijene zemlje odmah poduzemu aktivnosti na fleksibilan način na osnovi jasnih prioriteta kao prvi korak prema sveobuhvatnim strategijama na globalnoj, nacionalnoj i, gdje je dogovoreno, na regionalnoj razini, a koje obuhvaćaju sve stakleničke plinove, s dužnom pažnjom njihovim relativnim doprinosima povećanju efekta staklenika,
- Priznajući nadalje da su nizinske i druge male otočne zemlje, zemlje sa niskim priobaljem, sušnim i polusušnim područjima ili područjima izloženim poplavama, suši i dezertifikaciji, te zemlje s krhkim planinskim ekosustavima, naročito osjetljive na negativne posljedice promjene klime,
- Uvažavajući specijalne poteškoće onih zemalja, a posebno zemalja u razvoju, čije je gospodarstvo posebno ovisno o proizvodnji fosilnih goriva, njihovom korištenju i izvozu, kao posljedicu aktivnosti poduzete na ograničavanju emisije stakleničkih plinova,
- Potvrđujući da reakcije na promjenu klime trebaju biti koordinirane sa društvenim i gospodarskim razvojem na način da se upotpunjavaju, sa ciljem da se izbjegne negativni utjecaj na potonji, u cijelosti uvažavajući legitimne prioritetne potrebe zemalja u razvoju za postizanjem održivog gospodarskog rasta i iskorjenjivanjem siromaštva,
- Priznajući da sve zemlje; a naročito zemlje u razvoju trebaju pristup izvorima neophodnim za ostvarenje održivog društvenog i gospodarskog razvoja, a da bi razvijene zemlje napredovale prema tom cilju, njihova potrošnja energije trebala bi rasti, vodeći računa o mogućnostima da se postigne veća energetska učinkovitost i da se kontrolira emitiranje stakleničkih plinova općenito, uz primjenu novih tehnologija pod uvjetima koji tu primjenu čine gospodarski i društveno korisnom.

Odlučne da zaštite klimatski sustav za sadašnju i buduće generacije,

Dogovorile su sljedeće;

Članak 1.

DEFINICIJE

U smislu ove Konvencije:

1. »Negativne posljedice promjene klime« znači promjene u fizičkom okruženju ili biote kao rezultat promjene klime, koje imaju značajne pogubne posljedice na sastav, elastičnost ili produktivnost prirodnih ili vodenih ekosustava ili na funkcioniranje društveno-gospodarskih sustava te na ljudsko zdravlje i blagostanje.
2. »Promjena klime« znači promjenu klime koja se pripisuje izravno ili neizravno aktivnostima čovjeka koje mijenjaju sastav globalne atmosfere, te koja se pored prirodne promjenjivosti klime promatra kroz usporediva vremenska razdoblja.
3. »Klimatski sustav« znači ukupnost atmosfere, hidrosfere, biosfere i geosfere i njihovo međusobno djelovanje.
4. »Emisije« znači otpuštanje u atmosferu stakleničkih plinova i/ili njihovih prethodnika iznad određenih područja kroz usporediva vremenska razdoblja.

5. »Staklenički plinovi« označava one plinovite sastavne dijelove atmosfere, kako prirodne tako i antropogenetske, koji apsorbiraju i ponovno emitiraju infracrvenu radijaciju.
6. »Organizacija regionalne gospodarske integracije« označava organizaciju utemeljenu od strane suverenih država određenog područja, koja ima nadležnost nad predmetima koji se reguliraju ovom Konvencijom ili njenim protokolima, te koja u skladu sa svojim unutarnjim postupkom ima sva ovlaštenja za potpisivanje, potvrđivanje, prihvaćanje, odobrenje ili pristupanje instrumentima o kojima je riječ.
7. »Spremnik« označava komponentu ili komponente klimatskog sustava gdje se uskladištava staklenički plin ili prethodnik stakleničkog plina.
8. »Odlagalište« označava svaki proces, aktivnost ili mehanizam kojim se iz atmosfere uklanjaju staklenički plinovi aerosoli ili prethodnici stakleničkog plina.
9. »Izvor« znači svaki proces ili aktivnost kojima se oslobađaju u atmosferu staklenički plinovi, aerosoli ili prethodnici stakleničkog plina.

Članak 2.

CILJ

Krajnji je cilj ove Konvencije i svih dotičnih pravnih instrumenata koje Konferencija stranaka može usvojiti, da se u skladu s relevantnim odredbama Konvencije uspostavi stabilnost koncentracije stakleničkih plinova u atmosferi na razini koja će spriječiti opasno antropogenetsko uplitanje u klimatski sustav. Takav nivo trebalo bi postići u vremenskom roku koji je dovoljan da se ekosustavima omogući prirodno adaptiranje na promjenu klime, da se osigura da proizvodnja hrane ne bude ugrožena i da se omogući daljnji gospodarski razvoj na održivi način.

Članak 3.

NAČELA

U svojim aktivnostima na postizavanju cilja Konvencije i provođenju njenih odredbi, stranke će se, između ostalog, rukovoditi sljedećim:

1. Stranke trebaju štiti klimatski sustav na dobrobit sadašnje i budućih generacija Ijudskog roda, na temelju pravednosti a u skladu s njihovim zajedničkim ali različitim obavezama i dotičnim mogućnostima. Prema tome stranke koje su razvijene zemlje trebaju preuzeti vodstvo u borbi protiv promjene klime i negativnih posljedica iste.
2. Specifičnim potrebama i posebnim okolnostima kod stranaka koje su zemlje u razvoju, posebno kod onih koje su naročito osjetljive na negativne posljedice promjene klime, ako

i kod onih stranaka, posebice stranaka koje su zemlje u razvoju, a koje bi trebale snositi neproporcionalni odnosno nenormalni teret po Konvenciji, treba obratiti punu pažnju.

3. Stranke bi trebale poduzeti mjere predostrožnosti, kako bi se predusreli, spriječili ili minimalizirali uzroci promjene klime i ublažile njene negativne posljedice. Tamo gdje prijete ozbiljne ili neizbježne štete, nedostatak pune znanstvene sigurnosti ne smije se koristiti kao razlog za odgaganje primjene mjera, vodeći računa o tome da politika i mjere koje se bave promjenom klime budu ekonomične kako bi se osigurala globalna korist uz najniži mogući trošak. Da bi se to postiglo, kod takve politike i mjera treba voditi računa o različitim društveno-gospodarskim sklopovima, mjere trebaju biti razumljive, obuhvaćati sve relevantne izvore, odlagališta i spremnike stakleničkih plinova i adaptaciju, te obuhvatiti sve gospodarske sektore. Zainteresirane stranke mogu surađivati u nastojanjima da se riješi problem promjene klime.

4. Stranke imaju pravo i trebaju promicati održivi razvoj. Politika i mjere za zaštitu klimatskog sustava od promjena koje je prouzročio čovjek trebaju odgovarati specifičnim uvjetima svake stranke i trebaju biti uključeni u nacionalne programe razvoja, uzimajući u obzir da je gospodarski razvoj bitan za usvajanje mjera za rješavanje problema promjene klime.

5. Stranke trebaju surađivati na promicanju otvorenog međunarodnog gospodarstvenog sustava, koji će dovesti do održivog gospodarskog rasta i razvoja svih stranaka, naročito stranaka koje su zemlje u razvoju, omogućavajući im tako lakše rješavanje problema vezanih uz promjenu klime. Mjere koje se poduzimaju u borbi protiv promjene klime, uključujući i one unilateralne, ne bi trebale predstavljati sredstvo proizvoljne ili neopravdane diskriminacije ili zamaskirane restrikcije međunarodne trgovine.

Članak 4.

DUŽNOSTI

1. Sve stranke, uzimajući u obzir njihove zajedničke ali različite odgovornosti i njihove specifične nacionalne i regionalne razvojne prioritete, ciljeve i okolnosti, trebaju:

(a) Razviti, povremeno ažurirati, publicirati i stavljati na raspolaganje Konferenciji stranaka, u skladu s člankom 12, nacionalne popise antropogenetskih zračenja stakleničkih plinova iz izvora i odlagališta, koji nisu pod nadzorom Montrealskog protokola, koristeći komparativne metodologije koje će dogovoriti Konferencija stranaka;

(b) Izraditi, provoditi, objavljivati i redovno ažurirati nacionalne i, gdje je to pogodno regionalne programe, koji uključuju mjere za ublažavanje promjene klime, rješavajući problem antropogenetskih zračenja iz izvora i odlagališta svih stakleničkih plinova koji nisu pod nadzorom Montrealskog protokola, kao i mjere koje omogućavaju prikladno adaptiranje na promjenu klime;

- (c) Promicati i surađivati na razvoju, primjeni i širenju, uključujući i prijenos tehnologija, uobičajene prakse i postupaka koji kontroliraju, smanjuju ili sprečavaju antropogenetsko zračenje stakleničkih plinova koji nisu pod nadzorom Montrealskog protokola, i to u svim relevantnim sektorima uključujući energetiku, transport, industriju, poljoprivredu, šumarstvo i sektore za zbrinjavanje otpada;
- (d) Promicati održivo gospodarstvo, te promicati i surađivati na očuvanju i unapređenju odlagališta i spremnika svih stakleničkih plinova koji nisu pod nadzorom Montrealskog protokola, uključujući biomasu, šume i oceane kao i druge kopnene, obalne i morske ekosustave;
- (e) Surađivati u pripremi za prilagodavanje na utjecaj promjene klime; razvijati i izradivati odgovarajuće i cjelovite planove za upravljanje priobalnim područjima, izvorima vode i poljoprivredom, u cilju zaštite i sanacije područja, posebice u Africi, pogođenih sušom i dezertifikacijom kao i poplavama;
- (f) U svojoj društvenoj, gospodarskoj i okolišnoj politici i aktivnostima uzeti u obzir razmatranje promjene klime, stupnja koliko je to izvedivo, te koristiti odgovarajuće metode, kao što su procjena utjecaja na okoliš, koja se formulira i utvrđuje na razini države, s ciljem da se negativne posljedice provedenih projekata i mjera za gospodarstvo, zdravstvo i kvalitetu okoliša svedu na minimum ili prilagode promjeni klime;
- (g) Promicati i surađivati u znanstvenim, tehnološkim, tehničkim, društveno-gospodarskim i drugim istraživanjima, sustavnom praćenju i razvoju arhiva podataka koji se odnose na klimatski sustav i čija je namjera unaprijediti razumijevanje te smanjiti ili ukloniti preostale neizvjesnosti što se tiče uzroka, posljedica, veličina i trenutka promjene klime, te gospodarskih i društvenih posljedica raznih primijenjenih strategija;
- (h) Promicati i surađivati na otvorenoj i trenutnoj razmjeni relevantnih znanstvenih, tehnoloških, društveno-gospodarskih i pravnih informacija vezanih na klimatski sustav i promjenu klime kao i na gospodarske i društvene posljedice raznih primijenjenih strategija;
- (i) Promicati i surađivati na školovanju, obuci i razvijanju javne svijesti vezano za promjenu klime, te poticati najmasovnije sudjelovanje u ovom procesu, uključujući sudjelovanje nevladinih organizacija; te
- (j) Priopćavati Konferenciji stranaka informacije vezane uz provođenje u skladu s člankom 12.

2. Stranke koje su razvijene zemlje i druge stranke obuhvaćene Prilogom I posebno se obvezuju sljedeće:

(a) Svaka od ovih stranaka usvojiti će nacionalnu politiku i poduzeti odgovarajuće mjere na ublažavanju promjene klime, ograničavanjem svojih antropogenetskih emisija stakleničkih plinova, te zaštićivanjem i unapređivanjem odlagališta i spremnika stakleničkih plinova.

Ova politika i mjere pokazat će da razvijene zemlje preuzimaju vodeću ulogu u modificiranju dugoročnih trendova antropogenetskih emisija u skladu s ciljem ove Konvencije, priznajući da bi koncem ovog desetljeća vraćanje na ranije razine antropogenetskih emisija ugljik dioksida i drugih stakleničkih plinova, a koji nisu pod nadzorom Montrealskog protokola, pridonijelo takvoj modifikaciji, te uzimajući u obzir polazišta i pristup do tičnih stranaka, gospodarsku strukturu i prirodne osnove, potrebu da se zadrži snažan i trajan ekonomski rast, dostupne tehnologije i druge individualne okolnosti, kao i o potrebi za pravednim i odgovarajućim doprinosom svake od stranaka općim nastojanjima u vezi tog cilja. Ove stranke mogu provoditi takvu politiku i mjere zajedno s drugim strankama, te mogu pomoći ostalim strankama da doprinesu ostvarenju cilja ove Konvencije, posebice onog sadržanog u ovoj točki;

(b) U tu svrhu svaka od ovih stranaka će u roku od šest mjeseci otkako je za nju Konvencija stupila na snagu, a nakon toga povremeno u skladu s člankom 12., dostaviti detaljne informacije o politici i mjerama koje se odnose na točku (a) gore kao i o planiranim posljedičnim antropogenetskim emisijama iz izvora i uklanjanju u odlagališta stakleničkih plinova koji nisu pod nadzorom Montrealskog protokola, kroz razdoblje o kojem je riječ (a), s ciljem povratka individualno ili zajednički dotičnih antropogenetskih emisija ugljik dioksida i drugih stakleničkih plinova koji nisu pod nadzorom Montrealskog protokola, na razine iz 1990. godine. Ovu će informaciju razmatrati Konferencija stranaka na svom prvom zasjedanju, a nakon toga povremeno u skladu s člankom 7;

(c) Kalkulacije emisija iz izvora i uklanjanje stakleničkih plinova u odlagališta u smislu točke (b) gore, trebaju obuhvatiti najbolja raspoloživa znanstvena saznanja kao i efektivni kapacitet odlagališta, te utjecaj tih plinova na promjenu klime. Konferencija stranaka će na svom prvom sastanku raspraviti i odobriti metodologije za tahve kalkulacije, a nakon toga će ih redovno razmatrati ;

(d) Konferencija stranaka će na svom prvom sastanku razmotriti primjerenost točaka (a) i (b) gore. Takvo razmatranje vršit će se u svjetlu najkvalitetnijih raspoloživih znanstvenih informacija i procjena klimatske promjene i njenih utjecaja, kao i relevantnih tehničkih, društvenih i gospodarskih informacija. Na osnovi tog razmatranja Konferencija stranaka poduzet će odgovarajuću aktivnost koja može uključiti usvajanje izmjena dužnosti iz točaka (a) i (b) gore. Konferencija stranaka će na svom prvom sastanku također donijeti odluke u vezi kriterija za zajedničko provođenje navedenog u točki (a) gore. Drugo razmatranje točaka (a) i (b) treba uslijediti najkasnije do 31. prosinca 1998. godine, a nakon toga vršit će se u redovnim intervalima koje odredi Konferencija stranaka sve dok se cilj Konvencije ne ispuni;

(e) Svaka od ovih stranaka treba:

(i) koordinirati s drugim strankama relevantne gospodarske i administrativne instrumente koji su izradeni da bi se postigao cilj ove Konvencije;

(ii) utvrditi i povremeno razmatrati vlastitu politiku i praksu koje potiču aktivnosti koje vode povećanju antropogenetskih emisija stakleničkih plinova, koji nisu pod nadzorom Montrealskog protokola.

(f) Konferencija stranaka će najkasnije do 31. prosinca 1998. razmotriti raspoložive informacije s ciljem da se donesu odluke u vezi amandmana na liste navedene u prilogima I i II uz odobrenje stranke o kojoj se radi;

(g) Sve stranke koje nisu obuhvaćene prilogom I mogu u svom instrumentu potvrđivanja, prihvaćanja, odobrenja ili pristupanja, ili u bilo koje vrijeme nakon toga, obavijestiti Depozitara o svojoj želji da budu vezane točkama (a) i (b) gore. Depozitar će obavijestiti ostale potpisnike i stranke o svakoj takvoj obavijesti.

3. Stranke koje su razvijene zemlje i druge razvijene stranke uključene u prilog II osigurati će nova dodatna financijska sredstva kako bi u potpunosti podmirile troškove pretrpljene od stranaka koje su zemlje u razvoju pri udovoljavanju njihovim obvezama iz članka 12. stavak 1. One će također osigurati financijska sredstva, uključujući ona za prijenos tehnologije, koja su potrebna strankama koje su zemlje u razvoju, kako bi u potpunosti podmirile narasle troškove za provedbu mjera koje su obuhvaćene stavkom 1. ovog članka, a koje su dogovorene između stranke koja je zemlja u razvoju i međunarodnog pravnog lica ili pravnih lica navedenih u članku 11., u skladu s tim člankom. Pri izvršenju ovih obaveza uzet će se u obzir potreba za adekvatnim i predvidivim protokom sredstava, te važnost odgovarajuće raspodjele tereta na stranke koje su razvijene zemlje.

4. Stranke koje su razvijene zemlje i druge razvijene stranke koje su obuhvaćene prilogom II također će pomagati strankama koje su zemlje u razvoju, a koje su naročito osjetljive na negativne posljedice promjene klime, u podmirivanju troškova za prilagodavanje na takve negativne posljedice.

5. Stranke koje su razvijene zemlje i ostale razvijene stranke koje su obuhvaćene prilogom II poduzet će sve moguće mjere na promicanju, omogućavanju i financiranju prijenosa ili pristupa tehnologijama zdravim za okoliš i know-how ostalim strankama, a posebno strankama koje su zemlje u razvoju, kako bi im se omogućilo provođenje odredbi ove Konvencije. U tom postupku, stranke koje su razvijene zemlje podržat će razvoj i unapređenje unutrašnjih kapaciteta i tehnologija stranaka koje su zemlje u razvoju. Ostale stranke i organizacije koje su to u mogućnosti, mogu također pomoći u omogućavanju prijenosa takvih tehnologija.

6. U izvršavanju svojih obaveza po stavku 2. gore, Konferencija stranaka dozvolit će određeni stupanj fleksibilnosti strankama obuhvaćenim prilogom I koje su u prijelazu na tržišnu ekonomiju, s ciljem da se ojača sposobnost tih stranaka za rješavanje problema

promjene klime, vezano za prethodnu razinu antropogenetskih emisija stakleničkih plinova koji nisu pod nadzorom Montrealskog protokola, odobrenoj za referencu.

7. Stupanj do kojeg će stranke koje su zemlje u razvoju učinkovito izvršavati svoje obaveze po ovoj Konvenciji, ovisit će o učinkovitom izvršavanju obaveza po ovoj Konvenciji od strane stranaka koje su razvijene zemlje, vezano za financijska sredstva i prijenos tehnologija, a u potpunosti će se uzeti u obzir, da gospodarski i društveni razvoj, te iskorjenjivanje siromaštva predstavljaju prvi i najvažniji prioritet stranaka koje su zemlje u razvoju.

8. Pri ispunjavanju svojih obveza po ovom članku, stranke će punu pažnju posvetiti tome koje su aktivnosti neophodne po ovoj Konvenciji, uključujući aktivnosti vezane za financiranje, osiguranje i prijenos tehnologije, kako bi se udovoljilo specifičnim potrebama i interesima stranaka koje su zemlje u razvoju, a koje su rezultat negativnih posljedica promjene klime i/ili utjecaja provođenja odgovarajućih mjera, posebice u:

- (a) malim otočnim zemljama;
- (b) zemljama s niskim priobalnim područjima;
- (c) zemljama sa sušnim i polusušnim područjima, pošumljenim područjima i područjima izloženim propadanju šuma;
- (d) zemljama s područjima sklonim prirodnim katastrofama;
- (e) zemljama s područjima izloženim suši i dezertifikaciji;
- (f) zemljama s područjima visokog urbanog atmosferskog onečišćenja;
- (g) zemljama s područja krhkih ekosustava, uključujući plinske ekosustave;
- (h) zemljama čije gospodarstvo izrazito ovisi o dohotku ostvarenom kroz proizvodnju, preradu i izvoz, i/ili potrošnju fosilnih goriva, i srodnih proizvoda velike energetske snage;
- (i) izoliranim i tranzitnim zemljama.

Povrh toga, Konferencija stranaka može poduzimati aktivnosti u vezi s ovim stavkom.

9. Stranke će u potpunosti voditi računa o posebnim potrebama i posebnim položajem najnerazvijenijih zemalja u njihovim aktivnostima koje se odnose na imanciranje i prijenos tehnologije.

10. Prilikom izvršavanja obaveza po Konvenciji stranke će u skladu sa člankom 10., voditi računa o položaju stranaka, posebice onih koje su zemlje u razvoju, čije je gospodarstvo osjetljivo na negativne posljedice provođenja mjera kao odgovora na primjenu klime. Ovo se napose primjenjuje na stranke čije gospodarstvo uvelike ovisi o dohotku ostvarenom kroz proizvodnju, preradu i izvoz, i/ili o potrošnji fosilnih goriva i srodnih proizvoda velike energetske snage i/ili korištenju fosilnih goriva kod kojih dotične stranke imaju ozbiljnih poteškoća u prelasku na alternative.

Članak 5.

ISTRAŽIVANJE I SUSTAVNO PRAĆENJE

U izvršavanju svojih dužnosti po članku 4. stavak 1. (g) stranke trebaju:

- (a) Podržati i dalje razvijati međunarodne i međuvladine programe i mreže ili organizacije kojima je cilj utvrditi, provoditi, procijeniti i financirati istraživanje, skupljanje podataka i sustavno praćenje, vodeći računa o potrebi da se dupliciranje napora svede na minimum;
- (b) Podržati međunarodne i međuvladine napore na jačanju sustavnog praćenja i nacionalnih znanstveno-tehničkih istraživačkih kapaciteta i mogućnosti, posebno u zemljama u razvoju, te promicati pristup i razmjenu podataka i analiza istih, dobivenih s područja izvan nacionalne jurisdikcije; i
- (c) Uzeti u obzir posebne interese i potrebe zemalja u razvoju te surađivati u unapređenju njihovih unutrašnjih kapaciteta i sposobnosti da sudjeluju u naporima navedenim u točkama (a) i (b) gore.

Članak 6.

ŠKOLOVANJE, OBUKA I JAVNA SVIJEŠT

U izvršavanju svojih obveza po članku 4. stavak 1. (i) stranke trebaju:

- (a) Promicati i omogućavati na nacionalnim, te ako je potrebno, na podregionalnim i regionalnim razinama, a u skladu s nacionalnim zakonom i propisima i u okviru njihovih dotičnih kapaciteta:
- (i) razvoj i provođenje programa školovanja i javne svijesti o promjeni klime i njenim posljedicama;
  - (ii) javni pristup informacijama o promjeni klime i njenim posljedicama;
  - (iii) sudjelovanje javnosti u rješavanju problema promjene klime i njenih posljedica te u izradi prikladnih metoda odgovora na iste; i
  - (iv) obučavanje znanstvenog, tehničkog i rukovodećeg osoblja.
- (b) Suradivati i promicati na međunarodnoj razini, uz korištenje postojećih organa, gdje je prikladno;
- (i) razvoj i razmjenu materijala po pitanju školovanja i javne svijesti o promjeni klime i njenim posljedicama; i
  - (ii) razvoj i provođenje programa školovanja i obučavanja, uključujući jačanje nacionalnih institucija, te razmjenu ili upućivanje osoblja radi obučavanja stručnjaka na tom području, a naročito za zemlje u razvoju.

Članak 7.

KONFERENCIJA STRANAKA

1. Ovime se utemeljuje Konferencija stranaka.

2. Konferencija stranaka, kao najviše tijelo ove Konvencije, stalno će nadzirati provođenje Konvencije i svih pripadajućih zakonskih instrumenata koje Konferencija stranaka može usvojiti, te će u roku svog mandata donositi odluke neophodne za promicanje kao i učinkovito provođenje ove Konvencije. U tu svrhu ona treba:

- (a) povremeno ispitivati obveze stranaka i institucionalne aranžmane po ovoj Konvenciji u odnosu na cilj Konvencije, kao i iskustva stečena u provođenju iste, te razvoju znanstvenog i tehnološkog znanja;
- (b) promicati i omogućiti razmjenu informacija u vezi s mjerama koje su stranke usvojile za rješavanje problema promjene klime i njenih posljedica, uzimajući u obzir različite okolnosti, odgovornosti i mogućnost stranaka i njihove obveze po ovoj Konvenciji;
- (c) na zahtjev dviju ili više stranaka omogućiti koordiniranje mjera koje su usvojile za rješavanje problema promjene klime i njenih posljedica, uzimajući u obzir različite okolnosti, odgovornosti i mogućnosti stranaka i njihove obveze po ovoj Konvenciji;
- (d) u skladu s ciljem i odredbama ove Konvencije promicati i voditi razvoj i povremeno unapređivanje usporedivih metodologija koje će dogovoriti Konferencija stranaka, između ostalog, za izradu popisa emisija stakleničkih plinova po izvorima i njihovog uklanjanja u odlagališta, te za procjenu učinkovitosti mjera za ograničavanje emisija i unapređenje uklanjanja tih plinova;
- (e) na temelju svih informacija raspoloživih u skladu s odredbama ove Konvencije ocijeniti provođenje Konvencije stranaka, sveukupne posljedice mjera koje su poduzete u skladu s Konvencijom, a posebno ekološke, gospodarske i društvene posljedice, kao i njihov sveukupni utjecaj i napredak koji je postignut u ostvarenju cilja ove Konvencije;
- (f) proučiti i usvojiti redovne izvještaje o provođenju Konvencije te osigurati njihovo objavljivanje;
- (g) dati preporuke po svim pitanjima potrebnim za provođenje ove Konvencije;
- (h) nastojati mobilizirati financijska sredstva u skladu s člankom 4., stavci 3., 4. i 5. i člankom 11.;
- (i) osnovati takva pomoćna tijela koja se smatraju potrebnim za provođenje ove Konvencije;
- (j) razmotriti izvještaje koje su dostavila pomoćna tijela i osigurati pristup istima;
- (k) konsenzusom se složiti i usvojiti poslovničke i financijske propise za sebe i sva pomoćna tijela;
- (l) tražiti i koristiti, gdje je to prikladno, usluge i suradnju kao i informacije od strane kompetentne međunarodne organizacije te međuvladinih i nevladinih tijela; i
- (m) obavljati sve one funkcije koje su potrebne za postizanje cilja Konvencije kao i druge funkcije koje su joj povjerene po ovoj Konvenciji.

3. Konferencija stranaka će na svom prvom sastanku usvojiti vlastiti poslovnik kao i onaj za pomoćna tijela osnovana od strane Konvencije, koji će uključivati donošenje odluka o postupcima po pitanjima koja još nisu pokrivena postupcima odlučivanja ustanovljenih Konvencijom. Takvi postupci uključuju utvrđivanje većine potrebne za usvajanje određenih odluka.

4. Prvi sastanak Konferencije stranaka sazvat će privremeno tajništvo koje se spominje u članku 21., i održat će se najkasnije u roku od godine dana od datuma stupanja Konvencije na snagu. Nakon toga, redovne sjednice Konferencije stranaka održavat će se svake godine ukoliko Konferencija stranaka nije drukčije odlučila.

5. Izvanredni sastanci Konferencije stranaka održavat će se onda kada to Konferencija bude smatrala potrebnim, ili na pismeni zahtjev jedne stranke, pod uvjetom da ga u roku od šest mjeseci nakon što tajništvo obavijesti stranke o istom, podrži najmanje jedna trećina stranaka.

6. Ujedinjeni narodi, njihove specijalizirane ustanove i Međunarodna agencija za atomsku energiju, kao i svaka druga članica iste ili promatrači koji nisu stranke Konvencije, mogu prisustvovati sastancima Konferencije stranaka u svojstvu promatrača. Sva tijela ili agencije, bez obzira da li nacionalne ili međunarodne, vladine i nevladine, koje su kvalificirane za promet na koji se ova Konvencija odnosi, koje su obavijestile tajništvo o svojoj želji da prisustvuju sastanku Konferencije stranaka kao promatrači, mogu to ostvariti, ukoliko se najmanje jedna trećina prisutnih stranaka tome ne protivi. Pristup i sudjelovanje promatrača podliježe odredbama poslovnika kojeg je usvojila Konferencija stranaka.

Članak 8.

TAJNIŠTVO

1. Ovime se osniva Tajništvo.

2. Funkcije tajništva bit će sljedeće:

- (a) organizirati sastanke Konferencije stranaka i njenih pomoćnih tijela osnovanih po ovoj Konvenciji i pružiti im sve potrebne usluge;
- (b) sastaviti i odaslati izvještaje koji su mu dostavljeni;
- (c) na njihov zahtjev pružiti pomoć strankama, a posebno strankama koje su zemlje u razvoju, pri sakupljanju i priopćavanju informacija potrebnih u skladu s odredbama Konvencije;
- (d) pripremiti izvještaje o svojim aktivnostima i dostavljati ih Konferenciji stranaka;
- (e) osigurati potrebnu koordinaciju sa tajništvima drugih relevantnih međunarodnih tijela;
- (f) pod rukovođenjem Konferencije stranaka sklopiti takve administrativne i ugovorne sporazume koji mogu biti potrebni za učinkovito obavljanje njegovih funkcija; i
- (g) obavljati i druge funkcije tajništva utvrđene u Konvenciji i u svim njenim protokolima kao i one funkcije koje odredi Konferencija stranaka.

3. Konferencija stranaka će na svom prvom sastanku imenovati stalno tajništvo i organizirati njegov rad.

Članak 9.

POMOĆNO TIJELO ZA ZNANSTVENE I TEHNOLOŠKE SAVJETE

1. Ovime se osniva pomoćno tijelo za znanstvene i tehnološke savjete koje će Konferenciju stranaka i druga pomoćna tijela snabdjevati pravovremenim informacijama i savjetima s znanstvenim i tehnološkim pitanjima u vezi Konvencije. Ovo će tijelo biti otvoreno svim strankama da u njemu sudjeluju i bit će multidisciplinarno. Ono će uključivati državne predstavnike mjerodavne za određeno područje stručnosti. Redovno će obavještavati Konferenciju stranaka o svim aspektima svog rada.

2. Pod rukovođenjem Konferencije stranaka i pozivajući se na postojeća kompetentna međunarodna tijela, ovo tijelo treba:

- (a) pribaviti procjene stanja znanstvenih saznanja u vezi

promjene klime i njenih posljedica;

(b) pripremati znanstvene procjene posljedica mjera poduzetih u provođenju Konvencije;

(c) utvrditi inovativne, učinkovite i vrhunske tehnologije i know-how, te davati savjete u vezi načina i sredstava za promicanje razvoja i/ili prijenos takvih tehnologija;

(d) pružati savjete o znanstvenim programima, međunarodnoj suradnji u istraživanjima i razvoju vezano za promjenu klime, kao i o načinima i sredstvima za davanje podrške izgradnji unutrašnjih kapaciteta u zemljama u razvoju; i

(e) odgovarati na znanstvena, tehnološka i metodološka pitanja, koja Konferencija stranaka i njena pomoćna tijela mogu postaviti ovom tijelu.

3. Funkcije i kvalifikacije ovog tijela može dalje razraditi Konferencija stranaka.

Članak 10.

POMOĆNO TIJELO ZA PROVEDBU

1. Ovime se osniva pomoćno tijelo za provedbu, koje će pomagati Konferenciji stranaka u procjeni i razmatranju učinkovitog provođenja Konvencije. Ovo tijelo će biti otvoreno za sudjelovanje svim strankama, a uključuje vladine predstavnike koji su stručnjaci za pitanja u vezi s promjenom klime. Redovno će izvještavati Konferenciju stranaka o svim aspektima svog rada.

2. Pod rukovođenjem Konferencije stranaka ovo tijelo treba:

(a) razmotriti informacije koje su mu dostavljene u skladu s člankom 12., stavak 1., kako bi se procijenilo sveukupni učinak koraka koje su poduzele stranke u svjetlu najnovijih znanstvenih procjena vezanih za promjenu klime;

(b) razmotriti informacije dostavljene u skladu s člankom 12., stavak 2., kako bi se pomoglo Konferenciji stranaka da izvrši ispitivanja potrebna u skladu s člankom 4., stavak 2. (d); i

(c) pomagati Konferenciji stranaka, gdje je to prikladno, u pripremi i provedbi njenih odluka.

Članak 11.

FINANCIJSKI MEHANIZAM

1. Ovime se utvrđuje mehanizam za pribavljanje financijskih sredstava na bazi dotacije ili koncesija, uključujući i za transfer tehnologije. Funkcionirat će pod rukovodstvom i biti odgovoran Konferenciji stranaka, koja će odlučiti o svojoj politici, programu prioriteta i prikladnosti kriterija u vezi s ovom Konvencijom. Njegovo djelovanje bit će povjereno jednom ili više postojećih međunarodnih tijela.

2. U financijskom mehanizmu bit će pravedno i podjednako zastupljene sve stranke u okviru otvorenog sustava upravljanja.

3. Konferencija stranaka i organ ili organi kojima je povjereno rukovođenje sa financijskim mehanizmom dogovorit će elemente u vezi provođenja ovih stavki, što će uključivati sljedeće:

(a) modalitete koji osiguravaju da su financirani projekti za rješavanje problema promjene klime u skladu sa politikom, programom prioriteta i prikladnošću kriterija koje utvrđuje Konferencija stranaka;

(b) modalitete kojima se određena odluka o financiranju može preispitati u svjetlu takve politike, programa prioriteta i kriterija prikladnosti;

(c) dostavljanje redovnih izvještaja za Konferenciju stranaka od strane jednog ili više organa, a po pitanju financiranja, što je u skladu sa zahtjevima odgovornosti navedenim u stavku 1. gore; i

(d) određivanje, na predvidiv i prepoznatljiv način, iznosa sredstava potrebnih i na raspolaganju za provođenje ove Konvencije, kao i uvjeta pod kojima će taj iznos biti povremeno preispitan.

4. Konferencija stranaka će na svom prvom sastanku utvrditi provođenje gore navedenih odredbi, pri čemu će razmotriti i voditi računa o privremenim dogovorima navedenim u članku 21., stavak 3., i donijet će odluku da li će se ovi privremeni aranžmani održati. U roku od četiri godine nakon toga, Konferencija stranaka će preispitati financijski mehanizam i poduzeti odgovarajuće mjere.

5. Stranke koje su razvijene zemlje mogu također osigurati, a stranke koje su zemlje u razvoju koristiti financijska sredstva vezana za provođenje Konvencije kroz bilateralne, regionalne i druge multilateralne kanale.

Članak 12.

PRIOPĆAVANJE INFORMACIJA VEZANIH ZA PROVOĐENJE

1. U skladu sa člankom 4., stavak 1., svaka stranka će Konferenciji stranaka putem tajništva dostaviti sljedeće elemente informacija:

(a) nacionalni popis antropogenetskih emisija iz izvora i uklanjanje u odlagališta svih stakleničkih plinova koji nisu pod nadzorom Montrealskog protokola, koliko to njihovi kapaciteti dozvoljavaju, koristeći usporedive metodologije koje uvodi i utvrđuje Konferencija stranaka;

(b) opći opis koraka poduzetih ili predviđenih od strane stranke, a sa ciljem provođenja Konvencije; i

(c) sve druge informacije koje stranka drži relevantnim za ostvarenje cilja ove Konvencije i podnesnim za uključivanje u svoje obavijesti, te ako je moguće, uključivanje materijala koji su važni za izračunavanje globalnih tendencija emisije.

2. Svaka stranka koja je razvijena zemlja kao i svaka druga stranka obuhvaćena prilogom I uključit će u svoje priopćenje sljedeće elemente informacija:

(a) detaljan opis politike i mjera koje je usvojila u cilju izvršenja svojih obveza po članku 4., stavak 2. (a) i 2 (b); i

(b) specifičnu procjenu efekata koje će imati politika i mjere navedene u točki (a) ovdje, gore, na antropogenetske emisije iz njihovih izvora i uklanjanje u odlagališta stakleničkih plinova tokom razdoblja navedenog u članku 4., stavak 2. (a).

3. Pored toga, svaka stranka koja je razvijena zemlja kao i svaka druga razvijena stranka obuhvaćena prilogom II uključit će pojedinosti o mjerama provedenim u skladu s člankom 4., stavci 3., 4. i 5.

4. Stranke koje su zemlje u razvoju mogu na dobrovoljnoj osnovi predložiti projekte za financiranje, uključujući specifične tehnologije, materijale, opremu, tehnike ili postupke potrebne za izvršenje takvih projekata zajedno sa, ako je moguće, procjenom svih troškova za smanjenje emisija i dodatnih troškova za uklanjanje stakleničkih plinova kao i sa procjenom koristi koja iz toga proizlazi.

5. Svaka stranka koja je razvijena zemlja kao i sve druge stranke obuhvaćene prilogom I, dostavit će oje prvo priopćenje u roku od šest mjeseci po stupanju Konvencije na snagu za dotičnu stranku. Sve stranke koje nisu na listi, dostavit će svoja prva priopćenja u roku tri godine od stupanja Konvencije na snagu za tu stranku, ili od trenutka raspoloživosti financijskih sredstava u skladu s člankom 4., stavak 3. Stranke koje predstavljaju najnerazvijenije zemlje mogu dostaviti prva priopćenja po vlastitom nahodjenju. Učestalost daljnjih priopćenja svih stranaka odredit će Konferencija stranaka, vodeći računa o različitim terminima utvrđenim u ovom stavku.

6. Informacije koje priopćavaju stranke na osnovi ovog članka, tajništvo će proslijediti Konferenciji stranaka i svim pomoćnim tijelima, što je prije moguće. Ako je potrebno, postupke za priopćavanje informacija može dalje razraditi Konferencija stranaka.

7. Od svog prvog sastanka, Konferencija stranaka će se na zahtjev stranaka koje su zemlje u razvoju pobrinuti i za tehničku i financijsku pomoć u sakupljanju i priopćavanju informacija prema ovom članku, kao i u utvrđivanju tehnički i financijskih potreba vezanih za predložene projekte i odgovarajuće mjere po članku 4. Takvu potporu mogu osigurati i druge stranke, zatim kompetentne međunarodne organizacije kao i tajništvo, ako je prikladno.

8. Svaka grupa stranaka, u skladu sa smjernicama Konferencije stranaka koje je usvojila Konferencija stranaka i u skladu s prethodnom obavijesti za Konferenciju stranaka, može dati zajedničko priopćenje o ispunjenju svojih obveza po ovom članku, pod uvjetom da takvo priopćenje uključuje informacije o ispunjenju individualnih obveza svake pojedine stranke po ovoj Konvenciji.

9. Informacije koje tajništvo primi od stranke kao povjerljive, u skladu s kriterijima koje utvrđuje Konferencija stranaka, tajništvo će sakupiti, kako bi se zaštitila njihova povjerljivost, prije nego se stave na raspolaganje nekom od tijela uključenih u priopćavanje i razmatranje informacija.

10. U skladu sa stavkom 9. gore, i bez prejudiciranja mogućnosti bilo koje stranke da u bilo kojem momentu objavi svoje priopćenje, tajništvo će priopćenja stranaka po ovom članku učiniti dostupnim javnosti u momentu njihovog dostavljanja Konferenciji stranaka.

Članak 13.

RJEŠAVANJE PITANJA KOJA SE TIČU PROVOĐENJA

Konferencija stranaka će na svom prvom sastanku razmotriti utvrđivanje multilateralnog konzultativnog postupka, koji je strankama dostupan na njihov zahtjev, a za rješavanje pitanja vezanih za provođenje Konvencije.

Članak 14.

RJEŠAVANJE SPOROVA

1. U slučaju spora između dvije ili više stranaka o tumačenju ili primjeni Konvencije, stranke o kojima se radi potražiti će rješenje spora kroz pregovore ili bilo koje drugo mirno sredstvo koje odaberu.

2. Prilikom potvrđivanja, prihvaćanja, odobrenja ili pristupanja Konvenciji, ili u bilo kojem času nakon toga, stranka koja nije organizacija regionalne gospodarske integracije može izjaviti u pismenom instrumentu poslanom depozitaru, da su slučaju bilo kakvog spora o tumačenju ili primjeni Konvencije, priznaje obveznim ipso facto i bez posebnog sporazuma, u odnosu na sve stranke koje prihvaćaju istu obvezu:

(a) podvrgavanje spora Međunarodnom sudu pravde, i/ili (b) arbitraži u skladu s postupcima koje treba usvojiti Konferencija stranaka čim bude zgodno, i navesti u prilogu o arbitraži.

Stranka koja predstavlja organizaciju regionalne gospodarske integracije može dati izjavu sa sličnim učinkom u vezi s arbitražom, a u skladu s postupcima o kojima je riječ u točki (b) gore.

3. Izjava data u skladu sa stavom 2. gore, ostat će na snazi dok ne istekne u skladu sa uvjetima iste ili tri mjeseca nakon pismene obavijesti o opozivu, deponirane kod depozitara.

4. Nova izjava, obavijest o opozivu ili istek izjave neće ni na koji način utjecati na postupke koji su u toku pred Međunarodnim sudom časti ili Arbitražnim sudom, ukoliko stranke u sporu nisu drukčije dogovorile.

5. Ovisno o djelovanju stavka 2. gore, ako nakon dvanaest mjeseci, kako je jedna stranka obavijestila drugu da između njih postoji spor, stranke nisu uspjele riješiti svoj spor kroz sredstva navedena u stavku I. gore, spor će, na zahtjev jedne od stranaka u sporu, biti upućen na mirenje.

6. Komisija za mirenje osnovat će se na zahtjev jedne od stranaka u sporu. Komisiju će sačinjavati isti broj članova imenovanih od svake stranke i predsjedavajući kojeg će zajednički izabrati članovi imenovani od svake stranke. Komisija će donijeti odluku kao preporuku, koju će stranke prihvatiti u dobroj vjeri.

7. Dodatne postupke u vezi izmirenja Konferencija stranaka će usvojiti čim to bude prikladno u prilogu o izmirenju.

8. Odredbe ovog članka primijenit će se na svaki odnosni zakonski instrument kojeg će Konferencija stranaka usvojiti, ukoliko u instrumentu nije drugačije navedeno.

Članak 15.

AMANDMANI NA KONVENCIJU

1. Svaka stranka može predložiti amandmane na Konvenciju.

2. Amandmani na Konvenciju usvajaju se na redovnom sastanku Konferencije stranaka. Tekst svakog predloženog amandmana na Konvenciju stranaka će priopćiti tajništvo, barem šest mjeseci prije sastanka na kojem se predlažu amandmani na usvajanje. Tajništvo će također priopćiti predložene amandmane potpisnicima Konvencije, a radi informacije i depozitaru.

3. Stranke će učiniti sve da se sporazum po svakom predloženom amandmanu na Konvenciju postigne konsenzusom. Ako su svi naponi da se postigne konsenzus iscrpljeni, a sporazum nije postignut, amandman će kao jedino što još preostaje biti usvojen troćetvrtinskom većinom glasova stranaka koje su prisutne na sastanku i koje glasuju. Usvojeni amandman tajništvo će priopćiti depozitaru, koji će ga proslijediti na usvajanje svim strankama.

4. Instrumenti prihvatanja amandmana položiti će se kod depozitara. Amandman usvojen u skPadu sa stavkom 3. gore, stupa na snagu za one stranke koje su ga prihvatile devedeseti dan od datuma kad je depozitar primio ispravu o prihvatanju od strane najmanje tri četvrtine stranaka Konvencije.

5. Amandman stupa na snagu za sve ostale stranke devedeseti dan od datuma kad je dotična stranka položila kod depozitara svoju ispravu o prihvatanju spomenutog amandmana.

6. U smislu ovog članka »stranke koje su prisutne i glasuju« znači stranke koje su prisutne i donose odluke potvrdnim ili negativnim glasom.

Članak 16.

USVAJANJE I IZMJENA PRILOCA KONVENCIJI

1. Prilozi Konvenciji čine njen sastavni dio, te ukoliko nije izričito drugačije navedeno, pozivanje na Konvenciju istovremeno znači i pozivanje na priloge istoj. Bez prejudiciranja odredbi iz članka 14., stavci 2. (b) i 7., takvi prilozi bit će ograničeni na liste, formulare i sav drugi materijal opisne prirode koji je znanstvenog, tehničkog, proceduralnog ili administrativnog karaktera.

2. Prilozi Konvenciji bit će predloženi i usvojeni u skladu s postupkom navedenim u članku 15., stavci 2., 3. i 4.

3. Prilog koji je usvojen u skladu sa stavkom 2. gore stupa na snagu za sve stranke Konvencije u roku od šest mjeseci od datuma kada depozitar obavjesti stranke o usvajanju aneksa, osim za one stranke koje su u tom razdoblju pismeno obavijestile depozitara o neprihvatanju aneksa. Prilog stupa na snagu za stranke koje su povukle svoju obavijest o neprihvatanju devedeseti dan kako je depozitar primio njihovu obavijest o povlačenju obavijesti o neprihvatanju.

4. Prijedlog, usvajanje i stupanje na snagu amandmana na priloge Konvenciji podliježu istom postupku koji se primjenjuje na prijedlog, usvajanje i stupanje na snagu priloga Konvenciji u skladu sa stavicima 2. i 3. gore.

5. Ako usvajanje priloga ili amandmana na prilog uključuje amandman na Konvenciju, taj prilog ili amandman na prilog neće stupiti na snagu tako dugo dok amandman na Konvenciju ne stupi na snagu.

Članak 17.

PROTOKOLI

1. Konferencija stranaka može na bilo kojem redovnom sastanku usvojiti protokole uz Konvenciju.
2. Tekst svakog predloženog protokola tajništvo će priopćiti strankama najkasnije šest mjeseci prije spomenutog sastanka.
3. Zahtjevi za stupanje nekog protokola na snagu utvrđeni su u dotičnom instrumentu.
4. Samo stranke Konvencije mogu biti stranke protokola.
5. Odluke po bilo kojem protokolu mogu donositi samo stranke protokola o kojem se radi.

Članak 18.

PRAVO GLASOVANJA

1. Svaka stranka Konvencije imat će jedan glas, osim ako je drukčije navedeno u stavku 2. dolje.
2. Organizacije regionalne gospodarske integracije će po pitanjima iz svoje nadležnosti iskoristiti pravo glasovanja sa tolikim brojem glasova koliko njihovih država članica predstavlja stranke Konvencije. Takva organizacija neće iskoristiti svoje pravo glasovanja, ako neka od njenih država članica iskoristi svoje pravo, i obratno.

Članak 19.

DEPOZITAR

Glavni tajnik Ujedinjenih naroda bit će depozitar Konvencije i protokola usvojenih u skladu s člankom 17.

Članak 20.

POTPISIVANJE

Ova Konvencija bit će otvorena za potpisivanje državama članicama Ujedinjenih naroda ili bilo kojoj njihovoj specijaliziranoj ustanovi, ili onima koje su stranke statuta Međunarodnog suda pravde, te organizacijama regionalne gospodarske integracije u Rio de Janeiru, za vrijeme održavanja Konferencije Ujedinjenih naroda o okolišu i razvoju, a nakon toga u središnjem uredu Ujedinjenih naroda u New Yorku od 20. lipnja 1992. do 19. lipnja 1993.

Članak 21.

PRIVREMENI ARANŽMANI

1. Funkcije tajništva navedene u članku 8. vršit će na privremenoj osnovi tajništvo kojeg je osnovala Opća skupština Ujedinjenih naroda svojom rezolucijom 45/212 od 21. prosinca 1990. pa do zaključenja prvog sastanka Konferencije stranaka.
2. Voditelj privremenog tajništva o kojem je riječ u stavku 1. gore, usko će surađivati s međudržavnim odborom za promjenu klime, kako bi se osiguralo da odbor udovolji potrebi za pruža njem objektivnog znanstvenog i tehničkog savjeta. Mogu se također konzultirati druga relevantna znanstvena tijela.
3. Fond za globalni okoliš u okviru Programa Ujedinjenih naroda za razvoj i Međunarodna banka za rekonstrukciju i razvoj predstavljat će međunarodni entitet kojem je povjereno funkcioniranje financijskog mehanizma o kojem je riječ u članku 1 l. na privremenoj osnovi. U vezi s tim, potrebno je odgovarajuće preustrojiti Fond za globalni okoliš, a njezino članstvo učiniti univerzalnim kako bi moglo ispuniti zahtjeve iz članka 11.

Članak 22.

POTVRĐIVANJE, PRIHVATANJE, ODOBRENJE ILI PRISTUPANJE

1. Konvenciju trebaju potvrditi, prihvatiti, odobriti ili joj pristupiti države i organizacije regionalne gospodarske integracije. Bit će otvorena za pristupanje od datuma nakon dana kada je Konvencija zaključena za potpisivanje. Instrumenti potvrđivanja, prihvaćanja, odobrenja ili pristupanja bit će deponirani kod depozitara.

2. Svaka organizacija regionalne gospodarske integracije koja postane strankom Konvencije bez da je bilo koja od njenih država članica stranka, morat će ispuniti sve obveze po ovoj Konvenciji. U slučaju da kod tih organizacija jedna ili više država članica predstavljaju stranke Konvencije, organizacija i njene države članice odlučit će o svojim dotičnim odgovornostima za ispunjenje obveza po Konvenciji. U takvim slučajevima organizacija i države članice neće biti ovlaštene da se istovremeno koriste pravima po ovoj Konvenciji. 3. U svojim instrumentima potvrđivanja, prihvaćanja, odobrenja ili pristupanja organizacije regionalne gospodarske integracije objavit će opseg svoje nadležnosti u vezi s predmetima uredenih ovom Konvencijom. Ove će organizacije također obavijestiti depozitara, koji će po redu obavještavati stranke o svim bitnim promjenama u opsegu njihove nadležnosti.

Članak 23.

STUPANJE NA SNAGU

1. Ova Konvencija stupa na snagu devedeseti dan od datuma kada je položena pedeseta isprava o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu.

2. Za svaku državu ili organizaciju regionalne gospodarske integracije koja potvrđuje, prihvaća ili odobrava Konvenciju ili joj pristupa nakon što je deponiran pedeseti instrument potvrđivanja, prihvaćanja, odobrenja ili pristupanja. Konvencija stupa na snagu devedeseti dan nakon što je dotična država ili organizacija regionalne gospodarske integracije položila svoju ispravu o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu.

3. U smislu stavaka I. i 2. gore, svaka isprava koju je položila organizacija regionalne gospodarske integracije neće se ubrajati u dodatne onima koje su položile države članice organizacije.

Članak 24.

REZERVE

Nisu moguće nikakve rezerve u odnosu na ovu Konvenciju.

Članak 25.

POVLAČENJE

1. U bilo koje vrijeme po isteku tri godine kako je Konvencija stupila na snagu za stranku, dotična stranka može se povući iz Konvencije uz pismenu obavijest depozitaru.

2. Svako takvo povlačenje stupa na snagu po isteku od godine dana kako je depozitar primio obavijest o povlačenju, ili nekog kasnijeg datuma koji je naznačen u obavijesti o povlačenju.

3. Smatrat će se da se svaka stranka koja se povlači iz Konvencije povukla i iz svih protokola kojih je stranka.

Članak 26.

VJERODOSTOJNI TEKSTOVI

Izvornik ove Konvencije, čiji su arapski, kineski, engleski, francuski, ruski i španjolski tekstovi jednako vjerodostojni, položit će se kod Glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.

U POTVRDU TOGA niže potpisani, propisno ovlašteni u tu svrhu, potpisali su ovu Konvenciju.
Sastavljeno u New Yorku ovog devetog svibnja tisućudevetsto-devedesetidruge godine.

Prilog 1

Australija

Austrija

Bjelorusija (a

Belgija

Bugarska (a

Kanada

Čehoslovačka (a

Danska

Europska zajednica

Estonija (a

Finska

Francuska

Njemačka

Grčka

Mađarska (a

Island

Irska

Italija

Japan

Litva (a

Letonija (a

Luksemburg

Nizozemska

Novi Zeland

Norveška

Poljska (a

Portugal

Rumunjska (a

Ruska Federacija (a

Španjolska

Švedska

Švicarska

Turska

Ukrajina (a

Ujedinjeno Kraljevstvo

Velike Britanije i Sjeverne Irske

Sjedinjene Države Amerike